ПРАКТИЧНИЙ АЛГОРИТМ

Пошкодження або знищення майна внаслідок збройної агресії РФ

Дії органів місцевого самоврядування та алгоритм дій юридичних осіб

Фіксація збитків • документування • оцінка • шляхи відшкодування

За матеріалами наданого документа

Мета та логіка процесу

Головне завдання — сформувати належну доказову базу щодо факту пошкодження, складу майна та розміру завданих збитків.

1. Безпека

Усунення загроз, реагування ДСНС та поліції.

2. Фіксація

Фото/відео, звернення до ОМС, акт обстеження та повідомлення до РПЗМ.

3. Облік

Інвентаризація, документи на майно, бухгалтерські дані.

4. Оцінка

Звіт оцінювача або висновок експерта.

5. Відшкодування

РПЗМ, RD4U, суди та доступні програми підтримки.

Хто за що відповідає?

ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

- Організовують комісійне обстеження.
- Забезпечують огляд об’єкта за безпечних умов.
- Оформлюють акт обстеження.
- Взаємодіють із власником та профільними службами.

ЮРИДИЧНА ОСОБА

- Забезпечує безпеку працівників і майна.
- Повідомляє компетентні органи.
- Подає заяву та первинні документи.
- Проводить інвентаризацію й оцінку.
- Формує пакет документів для подальших звернень.

Ключова взаємодія: підприємство ініціює документування, ОМС організовує місцеве комісійне обстеження.

ЧАСТИНА 1

Дії органів місцевого самоврядування

Від первинного звернення суб’єкта господарювання — до оформлення акта обстеження пошкодженого або знищеного об’єкта.

Основні дії ОМС

1

Організувати роботу комісії

Забезпечити створення/роботу комісії з обстеження пошкоджених будівель і споруд.

2

Провести комісійний огляд

За умови безпечного доступу організувати виїзд на об’єкт та візуальний огляд за участю власника.

3

Оформити результати

Скласти акт комісійного обстеження пошкодженого/знищеного об’єкта.

4

Забезпечити взаємодію

За потреби координувати роботу профільних підрозділів та служб у межах компетенції.

НОРМАТИВНА ПІДСТАВА: Закон № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» (ст. 30, 31, 52); постанова КМУ № 473 від 19.04.2022; наказ Мінрегіону № 144 від 06.08.2022.

Алгоритм роботи ОМС після звернення

1

Прийняти та зареєструвати заяву

Звернення власника/користувача про пошкодження майна.

2

Перевірити первинні матеріали

Документи на майно, фото/відео, за наявності — витяг з ЄРДР.

3

Організувати виїзд комісії

Узгодити огляд з урахуванням безпекової ситуації.

4

Скласти та надати акт

Оформити акт обстеження, надати його заявнику; за наявності відповідного доступу — внести/актуалізувати відомості про об’єкт у РПЗМ та долучити акт і підтвердні матеріали.

Важливо щодо безпеки

Якщо доступ до об’єкта небезпечний або неможливий, огляд відкладається до стабілізації ситуації. Первинне звернення доцільно документально зафіксувати.

НОРМАТИВНА ПІДСТАВА: постанова КМУ № 473 від 19.04.2022; наказ Мінрегіону № 144 від 06.08.2022; постанови КМУ № 380 від 26.03.2022 та № 624 від 13.06.2023; постанова КМУ № 326 від 20.03.2022.

Чому акт обстеження важливий

Акт комісійного обстеження — один із ключових документів у подальшому підтвердженні збитків.

Для оцінки

Використовується як базовий матеріал для роботи оцінювача/експерта.

Для реєстрів

Відомості про об’єкт нерухомості вносяться/актуалізуються в РПЗМ; акт комісійного обстеження та інші підтвердні матеріали додаються до реєстрових даних у межах визначеного порядку.

Для суду

Може використовуватися як підтвердний доказ у судовому процесі та міжнародних механізмах.

Роль ОМС — належно зафіксувати результати обстеження, а не визначати остаточний розмір компенсації.

НОРМАТИВНА ПІДСТАВА: постанова КМУ № 473; наказ Мінрегіону № 144; постанови КМУ № 380 та № 624; постанова КМУ № 326 (Загальні засади оцінки збитків).

Взаємодія з обласною адміністрацією

- Організація збору даних та обліку шкоди і збитків підприємствам недержавної форми власності на території області.
- Координація взаємодії районних військових адміністрацій, ОМС та профільних служб.
- Сприяння координації ДСНС, Національної поліції, комунальних служб і власників об’єктів.
- Інформування про регіональні програми підтримки, релокації, пільгового фінансування та страхування воєнних ризиків.

За матеріалами документа: Постанова КМУ № 326 та наведені в ньому механізми координації.

НОРМАТИВНА ПІДСТАВА: Постанова КМУ № 326 (розподіл відповідальності за напрямами обліку шкоди); Закон № 280/97-ВР — у межах повноважень ОМС.

ЧАСТИНА 2

Алгоритм дій юридичних осіб

Єдиний базовий порядок для приватних, державних і комунальних підприємств — із відмінностями на етапах оцінки та відшкодування.

Кроки 1–2. Безпека та первинна фіксація

КРОК 1. БЕЗПЕКА ТА РЕАГУВАННЯ

1. Переконатися у відсутності небезпеки; не наближатися до підозрілих предметів.
2. За потреби викликати ДСНС.
3. Повідомити Національну поліцію про подію.

Документи: матеріали ДСНС та витяг з ЄРДР (за наявності/після внесення відомостей).

КРОК 2. ПЕРВИННА ФІКСАЦІЯ

1. Зробити фото- та відеофіксацію пошкоджень із прив’язкою до місцевості.
2. Письмово повідомити ОМС/військову адміністрацію та, за потреби, обласну адміністрацію; попросити організувати комісійне обстеження.
3. Після первинної фіксації подати інформаційне повідомлення про пошкоджений/знищений об’єкт нерухомості до РПЗМ: через Портал Дія (електронний кабінет, ідентифікація, заповнення форми та підпис КЕП) або через адміністратора ЦНАП/нотаріуса.

Результат: зареєстроване звернення до ОМС, подане повідомлення до РПЗМ та акт обстеження (після його оформлення).

НОРМАТИВНА ПІДСТАВА: Кодекс цивільного захисту України; КПК України (ст. 214); КК України (ст. 438); постанови КМУ № 326 та № 380 (пункти 4–12 Порядку подання інформаційного повідомлення).

Кроки 3–4. РПЗМ та внутрішній облік майна

1. **Подати інформаційне повідомлення до РПЗМ**

   Представник юридичної особи зазначає дані про підприємство, представника, об’єкт нерухомості, право на нього та обставини пошкодження; подання — через Дію або ЦНАП/нотаріуса. Постанова КМУ № 380, пункти 4–12.

2. **Перевірити реєстрові відомості**

   Зберегти підтвердження подання та перевірити коректність відомостей про об’єкт і власника. За потреби взаємодіяти з ОМС щодо внесення/актуалізації даних і долучення акта обстеження та інших документів у РПЗМ.

3. **Провести інвентаризацію та оформити облікові документи**

   Встановити фактичний стан основних засобів, товарів, матеріалів та інших активів; скласти акти щодо пошкодженого/знищеного майна й документи для відображення операцій у бухобліку.

4. **Зібрати документи на майно**

   Витяги з ДРРП, правовстановлюючі документи, технічні паспорти, інвентарні картки та бухгалтерські дані.

НОРМАТИВНА ПІДСТАВА: постанови КМУ № 380 від 26.03.2022 та № 624 від 13.06.2023 (РПЗМ); Закон № 996-XIV (ст. 10); наказ Мінфіну № 879 від 02.09.2014.

Крок 4. Професійна оцінка збитків

ХТО ПРОВОДИТЬ ОЦІНКУ

- Сертифікований суб’єкт оціночної діяльності.
- За потреби — судовий експерт.

Підприємство формує пакет первинних документів та узгоджує проведення оцінки.

ЩО ОТРИМУЄ ПІДПРИЄМСТВО

- Звіт про оцінку збитків; або
- Висновок експерта.

Документ використовується для обґрунтування розміру шкоди в подальших процедурах.

Нормативна основа, наведена в матеріалі: постанова КМУ № 326 та спільний наказ Мінекономіки і ФДМУ № 3904/1223.

НОРМАТИВНА ПІДСТАВА: Закон № 2658-III «Про оцінку майна…»; постанова КМУ № 326; спільний наказ Мінекономіки/ФДМУ № 3904/1223 від 18.10.2022.

Крок 5. Подальші механізми відшкодування

Державні програми

Можливість участі в окремих програмах часткової компенсації та підтримки бізнесу, зокрема через ЕКА (за умовами відповідної програми).

Національні суди

Підготовка позову про стягнення завданих збитків з РФ. Доказова база: акти, матеріали кримінального провадження, оцінка та облікові документи.

Міжнародний реєстр

Подання заяви до Реєстру збитків для України (RD4U) через визначений електронний механізм; реєстрація не тотожна негайній виплаті.

Міжнародний реєстр збитків (RD4U)
Подання окремої заяви юридичною особою за відповідною категорією. Дані в РПЗМ можуть бути частиною доказової бази, але запис у РПЗМ не замінює заяву до RD4U; реєстрація заяви не тотожна негайній виплаті.

НОРМАТИВНА ПІДСТАВА: Постанова КМУ № 1541 від 28.11.2025 (чинна редакція); Резолюція КМРЄ CM/Res(2023)3; резолюція ГА ООН A/RES/ES-11/5.

Особливості залежно від форми власності

ПРИВАТНІ ПІДПРИЄМСТВА

- Самостійно організовують незалежну оцінку.
- Формують пакет документів для суду, міжнародного Реєстру та доступних програм.
- Можуть розглядати часткові механізми підтримки бізнесу.

ДЕРЖАВНІ ТА КОМУНАЛЬНІ

- Дотримуються загального алгоритму первинної фіксації.
- Додатково враховують відомчі інструкції та правила бухобліку державного сектору.
- Узгоджують інвентаризацію/відновлення з органом управління або засновником.

НОРМАТИВНА ПІДСТАВА: Постанова КМУ № 326; наказ № 3904/1223; Закон № 996-XIV; наказ Мінфіну № 879; постанова КМУ № 1541 — лише для визначеного кола учасників.

Підсумковий чек-лист юридичної особи

- [ ] Безпека забезпечена; ДСНС і поліцію повідомлено за потреби.
- [ ] Пошкодження зафіксовано на фото/відео.
- [ ] Звернення до ОМС/військової адміністрації зареєстровано.
- [ ] Інформаційне повідомлення про пошкоджений/знищений об’єкт нерухомості подано до РПЗМ.
- [ ] Перевірено відомості в РПЗМ; за потреби узгоджено з ОМС внесення/актуалізацію даних та долучення акта обстеження.
- [ ] Проведено інвентаризацію; оформлено бухгалтерські документи.
- [ ] Зібрано правовстановлюючі та технічні документи.
- [ ] Отримано звіт оцінювача/висновок експерта; опрацьовано шляхи відшкодування: програми, суд, RD4U.

ГОЛОВНЕ

Документування — основа захисту прав

Для ОМС

Організувати комісійне обстеження, належно оформити акт та забезпечити взаємодію в межах компетенції.

Для бізнесу

Своєчасно повідомити органи, зібрати докази, провести інвентаризацію й оцінку, визначити належний механізм звернення.

Чим повніша та послідовніша доказова база, тим краще підготовлене підприємство до подальших процедур.

Презентацію підготовлено за матеріалами наданого документа. Нормативні умови потребують перевірки на дату практичного застосування.

Які механізми компенсації та відновлення доступні бізнесу?

1. Часткова компенсація ЕКА

Постанова КМУ № 1541: часткове відшкодування вартості пошкодженого/знищеного майна учасникам програми; діють територіальні, майнові та часові умови.

2. Компенсація страхової премії

Часткова компенсація витрат на страхування майна від воєнних ризиків за договором, який відповідає вимогам Порядку № 1541.

3. Міжнародний Реєстр збитків (RD4U)

Подання заяв юридичними особами щодо активів, інфраструктури, релокації та інших економічних втрат. Реєстрація заяви не означає негайну виплату.

4. Судове стягнення

Позов до РФ про відшкодування шкоди за наявності належних доказів, оцінки збитків і правових підстав.

5. Страхове відшкодування

Виплата страховиком за чинним договором — у межах покриття, винятків, франшизи та процедури, визначених договором.

6. Гранти / програми відновлення

Конкурсне фінансування, пільгове кредитування, донорська допомога. Це не автоматична компенсація збитків; умови залежать від програми.

Важливо: одна й та сама шкода не може бути відшкодована двічі; повідомляйте про вже отримані виплати/страхове відшкодування.

Програма ЕКА за постановою КМУ № 1541: що важливо знати

ХТО МОЖЕ УЧАСТЬ

- ФОП та юридичні особи приватного сектору.
- Не поширюється на суб’єктів державного та комунального секторів.
- Майно має бути на території підвищеного ризику (Одеська область входить до переліку) або здійснювати транзит через таку територію.
- Перелік майна обмежений Порядком: зокрема виробниче обладнання, будівлі/споруди, інженерні мережі, окремі види транспорту та техніки.

КЛЮЧОВІ УМОВИ ТА ЛІМІТИ

- Програма діє з 01.01.2026.
- Покриваються лише події після 01.01.2026, якщо підприємство вже було учасником програми на дату події. Раніше завдані збитки не компенсуються за цим механізмом.
- Гранична сума компенсації за майно — до 30 млн грн на одного суб’єкта за весь строк програми, але не більше прямих реальних збитків.
- Для участі сплачується внесок; заяви та документи подаються до ЕКА.

Підстава: постанова КМУ від 28.11.2025 № 1541 у редакції зі змінами від 17.09.2026; офіційні роз’яснення ЕКА.

Компенсація страхових премій за воєнними ризиками

ЯК ПРАЦЮЄ МЕХАНІЗМ

1. Підприємство укладає зі страховиком договір страхування майна від воєнних ризиків.
2. Договір має відповідати умовам Порядку № 1541 (зокрема визначеним ризикам і даті укладення).
3. Підприємство подає до ЕКА заяву про компенсацію страхової премії щодо кожного договору окремо.
4. ЕКА розглядає заяву та здійснює часткову компенсацію за правилами програми.

ОБМЕЖЕННЯ

- Компенсується частина страхової премії, а не вся сума збитку.
- Граничний розмір — до 5 млн грн на одного суб’єкта господарювання протягом календарного року за всіма договорами.
- Для окремих категорій майна/територій діють виключення.
- Компенсація премії не замінює виплату страховика за страховим випадком.

Нормативна підстава: постанова КМУ № 1541, зокрема пункти 33–36 Порядку (чинна редакція).

Міжнародний Реєстр збитків: категорії для юридичних осіб

КАТЕГОРІЇ, ЯКІ МОЖУТЬ СТАТИ В НАГОДІ БІЗНЕСУ

- C1.1 / C1.2 — пошкодження або знищення критичної / некритичної інфраструктури.
- C3.1 — пошкодження, знищення або втрата активів; також пов’язана втрата прибутку, повна втрата бізнесу та інші прямі витрати.
- C3.2 — втрата контролю над майном на тимчасово окупованій території.
- C3.3 — релокація (евакуація) бізнесу.
- C3.4 — інші економічні втрати.
- C4 — гуманітарні витрати юридичних осіб.

ЩО ПОТРІБНО РОЗУМІТИ

- Реєстр фіксує та опрацьовує заяви для майбутнього міжнародного компенсаційного механізму.
- Подання заяви не є рішенням про виплату та не гарантує негайного отримання коштів.
- Для заяви готують опис події, докази права на актив, фото/відео, акти, документи правоохоронних органів, бухгалтерські дані та розрахунок збитків.
- Заяви юридичних осіб подаються через визначені електронні канали/форми відповідно до відкритих категорій.

Підстава: Статут Реєстру — Резолюція КМРЄ CM/Res(2023)3; офіційні правила та форми категорій RD4U.

Державні та комунальні підприємства: окремий маршрут

ЩО РОБИТИ

- Пройти загальний алгоритм фіксації: безпека, повідомлення компетентних органів, акт обстеження, інвентаризація, оцінка.
- Повідомити засновника / орган управління та погодити порядок обліку й відновлення.
- Визначити потребу у відновленні, скласти дефектні акти, кошторисну та проєктну документацію — залежно від характеру робіт.
- Подати дані до RD4U у відповідній категорії, якщо юридична особа відповідає правилам подання.

МОЖЛИВІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ВІДНОВЛЕННЯ

- Державний або місцевий бюджет — за наявності відповідних бюджетних призначень і рішень.
- Галузеві програми міністерств / центральних органів.
- Фонди та програми відновлення, міжнародна технічна допомога, донорські кошти.
- Страхове відшкодування — якщо майно було застраховане.

Порядок фінансування залежить від власника, органу управління, виду майна та затверджених програм.

Постанова № 1541 не поширюється на суб'єктів державного та комунального секторів економіки.

ДОВІДКОВИЙ СЛАЙД

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України — ст. 19 (дія органів влади в межах повноважень).

12. Постанова КМУ від 26.03.2022 № 380 — порядок подання інформаційного повідомлення про пошкоджене/знищене нерухоме майно.

13. Постанова КМУ від 13.06.2023 № 624 — порядок ведення Реєстру пошкодженого та знищеного майна (РПЗМ)

2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР — ст. 29–31, 52.

3. Постанова КМУ від 19.04.2022 № 473 — невідкладні роботи та обстеження пошкоджених будівель і споруд.

4. Наказ Мінрегіону від 06.08.2022 № 144 — Методика проведення обстеження та оформлення результатів.

5. Постанова КМУ від 20.03.2022 № 326 — визначення шкоди та збитків; Загальні засади оцінки.

6. КПК України — ст. 214; КК України — ст. 438; Кодекс цивільного захисту України.

7. Закон № 996-XIV — ст. 10; наказ Мінфіну від 02.09.2014 № 879 — інвентаризація активів і зобов’язань.

8. Закон № 2658-III «Про оцінку майна…»; наказ Мінекономіки/ФДМУ від 18.10.2022 № 3904/1223.

9. Постанова КМУ від 28.11.2025 № 1541 — часткова компенсація майна та страхових премій (чинна редакція).

10. Постанова КМУ від 13.06.2023 № 624 — функціонування Державного реєстру пошкодженого та знищеного майна.

11. Постанова КМУ від 26.03.2022 № 380 — порядок подання інформаційного повідомлення; постанова КМУ № 624 від 13.06.2023 — порядок ведення РПЗМ.

Офіційні джерела для перевірки умов і подання заяв

Законодавство України — постанова КМУ № 326
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF

Постанова КМУ № 473
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2022-%D0%BF

Методика обстеження — наказ № 144
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0898-22

Методика оцінки збитків — наказ № 3904/1223
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1522-22

Постанова КМУ № 1541 та програма ЕКА
https://www.eca.gov.ua/produkty/pk/

Міжнародний Реєстр збитків — документи та форми
https://www.rd4u.coe.int/en/documents

Дія — подання заяв юридичних осіб до RD4U
https://diia.gov.ua/news/kompensuite-vtraty-biznesu-ta-derzhavy-vid-viiny-podavaite-zaiavu-do-reiestru-zbytkiv

Застереження: перед застосуванням перевіряйте актуальну редакцію нормативного акта, умови конкретної програми, строки, категфії заяв та наявність бюджетного фінансування. Реєстр RD4U — не тотожний програмі негайної державної виплати.